

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичної та самостійної роботи студентів з дисципліни
«Стратегічний управлінський облік»
(для студентів спеціальності 8. 0350901 «Облік і аудит»
денної, заочної форми навчання)

Харків
НТУ «ХПІ»
2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичної та самостійної роботи студентів з дисципліни
«Стратегічний управлінський облік»
(для студентів спеціальності 8. 0350901 «Облік і аудит»
денної, заочної форми навчання)

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 1 від 7.06.2014

Харків
НТУ «ХПІ»
2014

Методичні рекомендації до практичної та самостійної роботи студентів з дисципліни «Стратегічний управлінський облік» для студентів спеціальності 8. 0350901 «Облік і аудит» денної, заочної форми навчання / уклад. М. В. Рета, М.О. Ткаченко. – Х. : НТУ «ХПІ», 2014. – 25 с.

Укладачі: М.В. Рета, М.О. Ткаченко

Рецензент: І.А. Юрьєва

Кафедра економічного аналізу та обліку

ВСТУП

Стратегічний управлінський облік є науково новим сучасним напрямком інтегрованого розвитку класичної школи управлінського обліку та стратегічного менеджменту. Водночас з цим стратегічний управлінський облік є найбільш перспективним напрямком розвитку управлінського обліку.

Запропоновані методичні рекомендації до практичної та самостійної роботи студентів призначені для закріплення на практиці основних положень курсу «Стратегічний управлінський облік». Вони містять плани практичних занять, перелік навчальних завдань, ситуацій, при вирішенні яких студенту необхідно використовуючи теоретичні знання та аналітичні навички зробити розрахунки та запропонувати варіанти альтернативних рішень.

Вимоги до рівня освоєння дисципліни:

▪ **знати:**

– суть, особливості, відмінності, загальні принципи побудови стратегічного управлінського обліку;

– методи і способи організації стратегічного обліку стану і використання ресурсів підприємства з метою стратегічного управління господарськими процесами і результатами діяльності;

▪ **вміти:**

– використовувати систему знань про принципи стратегічного управлінського обліку для систематизації даних про витрати, оцінки собівартості продукції і визначення прибутку;

– вирішувати на прикладі конкретних ситуацій проблеми оцінки ефективності виробництва і збуту нових виробів, робіт, послуг, зміни обсягу та асортименту продукції, капітальних вкладень, управління витратами за допомогою різного виду кошторисів і систем бюджетування;

▪ **мати уявлення:**

– для якої мети та яким чином використовується менеджерами інформація, що готується управлінським обліком;

– про відмінності та взаємозв'язок всіх видів обліку, що діють на підприємстві для підготовки інформації для користувачів;

– про основні концепції складання внутрішньої звітності та її взаємозв'язок з бухгалтерською (фінансовою) звітністю.

▪ **набути навичок:**

– підготовки внутрішніх управлінських документів, пов'язаних зі стратегічним управлінським обліком, що використовуються менеджерами організації; щодо врахування стратегії розвитку підприємства.

ЧАСТИНА І

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Стратегічний управлінський облік в системі комплексного менеджменту суб'єктів господарювання

Мета заняття – вивчення теоретичних та практичних засад втілення стратегічного управлінського обліку в організаційну структуру сучасних підприємств.

План практичного заняття

1. Сучасні підходи до визначення поняття «стратегічний управлінський облік», зв'язок обліку та стратегічного управління;
2. Принципи, задачі та цілі стратегічного управлінського обліку характерні відмінні риси стратегічного управлінського обліку;
3. Історичні етапи виникнення і розвитку стратегічного управлінського обліку, існуючі концепції та перспективи подальшого розвитку.

Контрольні запитання

1. Характерні відмінності стратегічного управлінського обліку порівняно з іншими видами обліку.
2. Основні задачі, що вирішує стратегічний управлінський облік
3. Основні концепції, які використовуються в стратегічному управлінському обліку
4. Специфічні методи, які використовуються в стратегічному управлінському обліку.

Тестові завдання

1. Стратегічний управлінський облік – це:
  - а) процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень;
  - б) процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, яка використовується менеджерами різних рівнів управління підприємством для планування, оцінки і контролю його діяльності та прийняття рішень;
  - в) процес відображення кількісних і якісних характеристик масових соціально-економічних явищ і процесів, закономірностей їхнього розвитку за конкретних умов місця і часу.
2. Об'єктами стратегічного управлінського обліку є:
  - а) методи і прийоми обліку активів і зобов'язань;

- б) витрати, доходи та фінансові результати діяльності підприємства;
- в) методи управління підприємством.

3. Стратегічний управлінський облік ведеться з метою:

- а) складання податкових декларацій;
- б) отримання статистичної інформації;
- в) управління підприємством.

4. Ведення стратегічного управлінського обліку на підприємстві є:

- а) обов'язковим за законодавством;
- б) обов'язковим за вимогою податкових органів;
- в) необов'язковим (за рішенням адміністрації підприємства);
- г) необов'язковим з окремих питань.

5. Стратегічний управлінський облік виконує такі функції:

- а) комунікаційну;
- б) комплексну;
- в) регулюючу.

6. Порядок ведення стратегічного управлінського обліку :

- а) регламентується Міністерством фінансів України;
- б) визначається Міжнародною федерацією бухгалтерів;
- в) описується податковим законодавством;
- г) встановлюється керівництвом підприємства.

7. Що з наведеного не є об'єктом стратегічного управлінського обліку:

- а) доходи підприємства;
- б) розрахунки з покупцями і замовниками;
- в) витрати центрів відповідальності;
- г) фінансові результати.

8. Користувачами даних стратегічного управлінського обліку є:

- а) інвестори, акціонери;
- б) податкові органи;
- в) фінансові та кредитні установи;
- г) керівники всередині підприємства.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Оцінка витрат в стратегічному управлінському обліку. Управління витратами господарюючого суб'єкта.

Мета заняття – вивчення методів оцінки та класифікації витрат у стратегічному управлінському обліку, вивчення сучасних підходів до управління витратами у системі стратегічного управління підприємством

План практичного заняття

1. Калькулювання собівартості за видами діяльності
2. Калькулювання витрат за весь життєвий цикл продукту
3. Цільове калькулювання та його вплив на облік
4. Аналіз вартості (функціонально-вартісний аналіз)
5. Витрати на якість, система тотального управління якістю
6. Система «якраз вчасно» та її вплив на облік

Контрольні запитання

1. Розкрийте основні поняття та принципи калькулювання за видами діяльності
2. Передумови виникнення системи калькулювання за видами діяльності та перспективи подальшого розвитку
3. Розкрийте основні принципи управління собівартістю продукту за етапи життєвого циклу
4. Передумови виникнення та принципи цільового калькулювання
5. Охарактеризуйте систему функціонально – вартісного аналізу та принципи її застосування на сучасному підприємстві
6. Передумови виникнення та принципи застосування системи тотального управління якістю (TQM)
7. Передумови виникнення та принципи застосування системи «якраз вчасно»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Планування господарської діяльності та складання кошторисів. Аналіз відхилень. Гнучкий кошторис

Мета заняття – вивчення підходів щодо стратегічного планування на підприємстві, дослідити відмінності та переваги стратегічного планування, порядку складання та виконання гнучких кошторисів між с

План практичного заняття

1. Особливості стратегічного планування та порядок складання стратегічних кошторисів
2. Використання аналізу прибутковості конкурентів
3. Використання аналізу прибутковості замовників (АПЗ)
4. Визначення та аналіз акціонерної вартості підприємства (ААВ/ЕДВ)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Трансфертне ціноутворення. Фінансові показники діяльності підрозділів господарюючих суб'єктів

Мета заняття – вивчення теоретичних та практичних основ ціноутворення, поглиблене вивчення одного з новітніх підходів до ціноутворення, який спрямований на визначення та скорочення внутрішніх витрат підприємства.

План практичного заняття

1. Перспективні рішення з питань ціноутворення
2. Економічна модель ціноутворення
3. Поняття про трансфертне ціноутворення
4. Ціноутворення за принципом «витрати плюс»
5. Ціноутворення за вартістю часу та матеріалів

Контрольні запитання

1. Наведіть загальне поняття про трансфертне ціноутворення.
2. Дайте коротку характеристику методів трансфертного ціноутворення.

Практичні завдання

Завдання 4.1 Підприємство «Омега» має два центри інвестицій, з яких один виготовляє деталі, що частково використовуються другим центром інвестицій, а лишки продаються на сторону. Загальний обсяг виробництва деталей 20000 од. за місяць, з яких використовують для внутрішніх потреб 6000 деталей, а 8000 продають іншим підприємствам за ціною 70 грн за одиницю.

Витрати першого підрозділу складають: змінні виробничі витрати – 35 грн на одиницю продукції, змінні витрати на збут – 14 грн на одиницю, постійні виробничі витрати – 60000 грн за місяць, постійні витрати на збут – 80000 грн за місяць.

Необхідно визначити можливу трансфертну ціну деталей на основі:

- а) ринкової ціни;
- б) змінних витрат + 20% націнки;
- в) повної виробничої собівартості + 15% націнки;
- г) змінних виробничих витрат + 30% націнки.

Вказати на позитивні сторони та вади кожного з наведених методів трансфертного ціноутворення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Аналіз «витрати-обсяг продукції-прибуток» (CVP), система збалансованих показників.

Мета заняття – вивчення теоретичних та практичних підходів до здійснення

аналізу прибутковості підприємства за допомогою використання аналізу «витрати-обсяг продукції-прибуток» та системи збалансованих показників.

План практичного заняття

1. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
2. Прийняття рішень і планування діяльності на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
3. Аналіз чутливості прибутку до зміни витрат, ціни та обсягів реалізації.
4. Основні поняття та принципи побудови системи збалансованих показників (BSC).
5. Характеристика системи показників відповідальності (ASC).

Контрольні запитання

- 1 Методи аналізу «витрати – обсяг – прибуток»
- 2 Методи визначення точки беззбитковості, їх коротка характеристика.
- 3 Порядок розрахунку обсягу діяльності, необхідного для отримання бажаного прибутку і планування прибутку при певному обсязі діяльності.
- 4 Загальні принципи і припущення аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»
- 5 Система збалансованих показників: передумови виникнення, принципи та вимоги щодо функціонування

Практичні завдання

Завдання 5.1 Визначте стратегічні цілі Університета, в якому навчаєтесь. Підберіть відповідні показники для чотирьох перспектив моделі BSC, попередньо побудувавши модель стратегічних зв'язків.

Рекомендації до виконання завдання: Перше завдання - визначення цілей. За допомогою представлення обраних цілей і завдань у вигляді моделі стратегічних зв'язків визначити взаємозв'язки "причина - результат" між обраними цілями. Потім обрані показники проаналізувати і запропонувати висновки для здійснення управлінських дій.

Завдання 5.2. Корпорація Harris — самий великий постачальник інформаційної та комунікаційної продукції, систем та послуг для покупців в комерційних та владних колах у всьому світі. Компанія використовує новітні технології для забезпечення інноваційних та економічних рішень для обробки та передачі даних, аудіо-, відео- та текстової інформації. Обсяг продажу компанії перевищує 2 млрд. дол., у ній працює майже 23 тис. чол. У річному звіті компанія виклала своє зобов'язання відносно задоволення

очікувань акціонерів. Визначте перелік зацікавлених сторін, внесків і стимулів, а також відповідних кількісних індикаторів, які потрібно включити в систему показників відповідальності (ASC).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Умови невизначеності. Вимірювання релевантних доходів та витрат для прийняття рішень

Мета заняття – вивчення поняття релевантних доходів і витрат, методів прийняття рішень в умовах невизначеності.

План практичного заняття

1. Прийняття стратегічних рішень: типи можливих рішень, послідовність процесу прийняття рішень
2. Поняття та критерії релевантних витрат та доходів в процесі прийняття стратегічних управлінських рішень, порядок фіксації та обліку релевантної інформації
3. Особливості процесу прийняття рішень в умови невизначеності (прийняття рішень про спеціальне замовлення, прийняття рішень щодо розмірів партії виробництва продукції, прийняття рішення щодо вибору оптимальної технології виробництва, оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень)

Контрольні запитання

1. Які особливості та види операційних управлінських рішень?
2. У чому полягає сутність і порядок аналізу облікової інформації при прийнятті рішень про спеціальне замовлення?
3. Аналіз релевантної інформації при прийнятті рішень про розширення чи скорочення сегмента діяльності.
4. У чому полягає сутність і порядок аналізу релевантної інформації при прийнятті рішення виробляти чи купувати?
5. Аналіз релевантної інформації при прийнятті рішення про оптимальне використання ресурсів.
6. Аналіз релевантної інформації при прийнятті рішення щодо встановлення ціни на продукцію.
7. Який порядок аналізу інформації при прийнятті рішення про оптимальний обсяг закупівлі запасів?
8. Особливості та склад довгострокових управлінських рішень.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Аналіз інвестиційних рішень. Лінійне програмування для цілей стратегічного управлінського обліку

Мета заняття - закріплення отриманих теоретичних та практичних навичок з аналізу інвестиційних проектів та оцінки грошових потоків підприємства.

План практичного заняття

1. Оцінка діяльності центрів інвестицій
2. Характеристика методів оцінки проектів капітальних вкладень, що не враховують вартості грошей у часі.
3. Характеристика методів оцінки проектів капітальних вкладень, що враховують вартості грошей у часі

Контрольні запитання

1. Обґрунтування доцільності інвестицій у виробництво, цінні папери, їх зв'язок зі стратегією розвитку підприємства.
2. Критерії прийняття інвестиційних рішень.
3. Оцінка ефективності інвестиційної стратегії.
4. Аналіз доцільності інвестицій без ризику. Методи “внутрішньої ставки доходу”, “середньої ставки доходу”, “чистої теперішньої вартості”, “періоду окупності”, “індексу прибутковості”.
5. Стратегічна оцінка інвестиційної діяльності з ризиком: статистичні методи “еквівалента певності” і “чутливості реагування”.
6. Врахування впливу інфляції при оцінці інвестиційних проектів.

Практичні завдання

Завдання 7.1. Стратегія підприємства спрямована на прийняття інвестиційного проекту, який має окупитися за 4 роки. Початкові інвестиції становлять 30 000 грн. Підприємству запропоновано два проекти. Грошові потоки за проектами передбачаються у таких розмірах:

Дати оцінку цих проектів і пояснити, який з них ви рекомендували б до прийняття.

Рік	Грошовий потік	
	Проект А	Проект Б
1	3000	4000
2	4000	8000
3	8000	12 000
4	12 000	10 000
5	10 000	11 000

Завдання 7.2. Оцінити доцільність інвестицій за допомогою методу визначення внутрішньої ставки доходу, якщо відомо, що проектом

передбачаються грошові потоки розміром 40 000 грн. протягом 5 років, початкові інвестиції — 145 000 грн., гранична ставка доходу — 15 %.

Завдання 7.3. Підприємство має можливість здійснити проект, за яким за 3 роки очікує одержати такі грошові надходження: 80 000 грн., 60 000 грн., 50 000 грн. Чи рекомендували б ви цей проект до прийняття, якщо його початкові інвестиції становлять 100 000 грн., а дисконтна ставка — 11 %? Оцінюючи цей проект, слід використати метод чистої вартості.

Завдання 7.4. Проаналізувати доцільність прийняття інвестиційного проекту, застосовуючи метод індексу прибутковості, якщо запропоновані грошові потоки протягом чотирьох років становлять: 70 000 грн.; 65 000 грн.; 53 000 грн.; 47 000 грн. відповідно. Початкові інвестиції в проект передбачаються в розмірі 148 000 грн., ставка дисконту — 13 %.

Завдання 7.5. Проаналізувати вплив інфляції на розмір доходів від інвестиції, якщо в поточному році початкові інвестиції проекту становлять 42 000 грн. Протягом наступних чотирьох років доходи від проекту передбачаються у таких розмірах: 10 000 грн.; 15 000 грн.; 20 000 грн.; 25 000 грн. відповідно. Яка теперішня вартість доходів проекту, якщо дисконтна ставка становить 15 %, а річна інфляція — 7 %.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Використання результатів стратегічного управлінського обліку для прийняття ефективних управлінських рішень

Мета заняття – закріплення отриманих теоретичних та практичних навичок з побудови стратегічного управлінського обліку на підприємстві, вивчення умов, можливостей та напрямків практичного використання отриманих знань для впровадження на сучасних підприємствах.

План практичного заняття

1. Оцінка конкурентоспроможності підприємства та ефективності обраної стратегії
2. Особливості побудови системи стратегічного управлінського обліку на підприємстві

Контрольні запитання

1. Назвіть основні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства та формування його конкурентних переваг
2. Основні принципи побудови та втілення системи стратегічного управлінського обліку, формування рівнів відповідальності.
3. Визначення критеріїв конкурентоспроможності продукту. Параметри та показники конкурентоспроможності продукту.

4. Методи визначення, фактори та показники, які визначають конкурентоспроможність підприємства. Конкурентний статус підприємства.

Практичні завдання

Завдання 8.1 Вихідна інформація про виробничу, комерційну та фінансову діяльність підприємств-виробників пакувальних матеріалів та результати опитування групи експертів стосовно впливу основних аспектів управління підприємствами на рівень їх конкурентоспроможності наведено в таблицях.

Показники господарсько-фінансової діяльності за групою підприємств-конкурентів, %

№ п/п	Показник	Підприємство		
		«Схід»	«Ера»	«Технопак»»
1	Рівень завантаження обладнання	75	80	95
2	Частка недовиробленої продукції через простої виробництва	8	0	10
3	Частка довгострокових угод на виробництво продукції	25	50	55
4	Коефіцієнт оновлення асортименту	10	20	10
5	Частка продукції, що не має сталого попиту	30	20	25
6	Рівень продуктивності праці порівняно з галузевим	90	110	105
7	Рівень плинності кадрів	15	20	5
8	Достатність виробничих запасів для безперервного виробничого процесу	80	95	75
9	Рентабельність власного капіталу	25	20	18

Результати експертного оцінювання ступеня впливу аспектів управління діяльністю підприємства на його конкурентоспроможність

Аспект управління	Значущість
Маркетинг і комерційна діяльність	0,2
Виробничий менеджмент	0,3
Кадровий менеджмент	0,25
Управління закупівлями	0,1
Фінансовий менеджмент	0,15

На основі наведеної інформації:

- 1) оцінити рівень конкурентоспроможності підприємств-виробників пакувальних матеріалів з урахуванням важливості впливу аспектів управління;
- 2) для кожного підприємства визначити головні недоліки діяльності, які

негативно впливають на рівень його конкурентоспроможності, та запропонувати практичні заходи, спрямовані на усунення виявлених недоліків.

Завдання 8.2. Визначити ринкову позицію та обґрунтувати оптимальну стратегію за допомогою SPACE - аналізу підприємства з виробництва меблів, результати бальної оцінки показників за ключовими критеріями наведені в таблиці.

Критерії	Оцінка, балів	Вага	Зважена оцінка, балів
Фінансова сила підприємства (ФС)			
Рентабельність інвестицій	2	0,3	
Динаміка прибутку	3	0,3	
Рівень фінансової стійкості	7	0,4	
<i>Загальна оцінка критерію</i>			
Конкурентоспроможність підприємства (КП)			
Частка підприємства на ринку	4	0,2	
Конкурентоспроможність продукції	5	0,2	
Рентабельність реалізації продукції	4	0,6	
<i>Загальна оцінка критерію</i>			
Привабливість галузі (ПГ)			
Рівень прибутковості галузі	8	0,4	
Стадія життєвого циклу галузі	6	0,3	
Залежність розвитку галузі від кон'юнктури	7	0,3	
<i>Загальна оцінка критерію</i>			
Стабільність галузі (СГ)			
Стабільність прибутку	8	0,5	
Рівень розвитку інноваційної діяльності в галузі	3	0,3	
Маркетингові та рекламні можливості	7	0,2	
<i>Загальна оцінка критерію</i>			

ЧАСТИНА II

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Питання для самостійного вивчення 1.

1. Розробка плану рахунків.
2. Концепції побудови плану рахунків.
3. Модульна система побудови плану рахунків. Типи модулів.
4. Рахунки бухгалтерського управлінського обліку.

Форма контролю результатів самостійної роботи студентів за заявленими питаннями фронтальна на практичному занятті.

Перевірка рівня засвоєння знань і умінь студентів проводиться шляхом використання усного опитування.

Критерії оцінки виконуваної роботи: відмітка за п'яти бальною системою, з обов'язковим оціночним судженням викладача.

Питання для самостійного вивчення 2.

5. Внутрішня управлінська звітність.
6. Управлінська звітність про продажі.
7. Організація синтетичного та аналітичного обліку об'єктів продажів.

Форма контролю результатів самостійної роботи студентів за заявленими питаннями групова, або парна, шляхом складання форм внутрішньої управлінської звітності на прикладі конкретного підприємства.

Перевірка рівня засвоєння знань і умінь студентів проводиться через захист творчого проекту.

Питання для самостійного вивчення 3.

1. Процес впровадження та реалізації системи збалансованих показників.
2. Вартість як основна категорія ефективності розвитку бізнесу
3. Стратегічний управлінський облік.
4. Концепція ланцюга освіти споживчої вартості і фактори, що впливають на неї.
5. Класифікація структурних і операційних факторів.

Форма контролю результатів самостійної роботи студентів за заявленими питаннями фронтальна на практичному занятті. Перевірка рівня засвоєння знань і умінь студентів проводиться через використання усного опитування.

Критерії оцінки виконуваної роботи: відмітка за п'ятибальною системою, з обов'язковим оціночним судженням викладача.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат є невід'ємною частиною освітнього процесу. він покликаний поглибити знання магістрантів по досліджуваних дисциплін, отримані ними в ході теоретичних і практичних занять, прищепити їм навички самостійного вивчення матеріалу по темі роботи та дослідницької діяльності, а також навчити магістрантів підбору, вивчення та узагальнення матеріалів, що є джерелами інформації, на паперових та електронних носіях.

Метою підготовки реферату є систематизація, розширення і розвиток загальнонаукових, інструментальних, соціально-особистісних, культурних та професійних компетенцій при вирішенні складних комплексних завдань з елементами дослідження, визначення рівня готовності випускника до науково-дослідної та практичної роботи.

Залежно від характеру і сутності проведеного дослідження наукова новизна може формулюватися таким чином:

- наявність комплексного, загальнотеоретичного підходу до вивчення об'єкта дослідження і розробкою магістрантом авторських методик вирішення проблеми, пов'язаної з предметом дослідження;
- для тематик практичної спрямованості наукова новизна визначається виходячи з результату дослідження, отриманого вперше або в розвиток сформованих раніше наукових підходів.

До елементів новизни, які можуть бути представлені в реферативній роботі магістра, належать такі:

- новий об'єкт дослідження;
- нова постановка відомих проблем або завдань;
- новий метод розв'язання;
- нове застосування відомого рішення або методу;
- нові слідства з відомої теорії в нових умовах;
- нові результати експерименту, їх наслідки;
- нові або вдосконалені критерії, показники та їх обґрунтування;
- розробка оригінальних моделей процесів і явищ, отримані з їх використанням дані.

Тема реферату повинна відображати специфіку магістерської програми та відповідати спрямованості науково-дослідних робіт кафедри.

Матеріал реферату необхідно викладати лаконічно, цілісно, в логічній послідовності, з дотриманням правил української літературної мови.

В силу того, що реферат передбачає самостійність дослідження студента, при використанні монографій, підручників, журнальних статей та Інтернет-матеріалів, необхідно посилатися на відповідне джерело і формувати бібліографічний список, вказуючи всі використані автором джерела.

Тема реферату обирається магістрантом самостійно, проте орієнтовний перелік тем наведено в Додатку А..

ВИМОГИ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРТАІВ

Порядок оформлення реферату

Робота має бути оформлена у відповідності до вимог СТБУЗ-ХПІ-3.01.2010 «Текстовые документы в сфере учебного процесса».

Робота виконується на аркушах друкарського паперу формату А4 (297х210 мм). На аркушах мають бути залишені поля: ліве, нижнє та верхнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм. Текст документа виконують на одному боці аркуша машинним способом через півтора інтервали, кегль шрифту 14 п., для елементів тексту (таблиць, приміток та ін.) допускається шрифт 12 п., рекомендований шрифт – Times New Roman.

Аркуші документа нумерують арабськими цифрами, проставляючи їх у правому верхньому кутку аркуша без будь-яких знаків. Нумерація аркушів повинна бути наскрізною для всього документа. На титульному аркуші (ТА), що є першим аркушем документу, номер не ставлять, але враховують його у загальну нумерацію.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки розділів виконують великими літерами і розташовують симетрично тексту. Допускається розташовувати заголовки розділів з абзацу. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів виконують малими літерами з першої великої жирним шрифтом і розташовують з абзацу. Між заголовком розділу і заголовком підрозділу або наступним текстом повинен бути залишено один вільний рядок (21 пт.).

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою.

Неохайно виконана робота або робота яка не відповідає затвердженій тематиці повертається студенту без розгляду. Викладач має право повернути студентам роботи, які мають ідентичне оформлення та зміст (тобто однакові роботи).

Робота виконана з помилками повертається студентові без виправлення помилок для доопрацювання.

Терміни подачі матеріалів і критерії оцінки

Реферат подається на кафедру у терміни встановлені навчальним планом та визначені викладачем.

Загальна підсумкова оцінка реферативної роботи дисципліни «Стратегічний управлінський облік» для студентів денної та заочної форми навчання становить 50 балів:

50 балів – за умови що підготовлений матеріал охоплює огляд літературних джерел, включає критичний аналіз фахової літератури, має належне оформлення та містить конкретні висновки і наукові узагальнення.

30 балів – за умови, що підготовлений матеріал розкриває поставлені питання на 50%;

25 балів – за умови, що підготовлений матеріал розкриває поставлені питання на 25%.

Слід пам'ятати, що теоретична частина роботи не може бути написана з використанням лише одного літературного джерела.

Робота, яку оцінено нижче 25 балів повертається студенту на доопрацювання

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Стратегічний управлінський облік: основні поняття і сутність.
2. Концепція обліку витрат по центрах відповідальності.
3. Концепція класифікації витрат в стратегічному управлінському обліку.
4. Маркетингові дослідження в стратегічному управлінському обліку.
5. Стратегічний аналіз: суть і призначення.
6. Аналіз залежності витрати-об'єм виробництва-прибуток.
7. Методи розподілу змішаних витрат.
8. Сутність та особливості використання система збалансованих показників
9. Модель економічної доданої вартості
10. Сутність і класифікація стратегічних управлінських рішень..
11. Взаємозв'язок фінансового і стратегічного управлінського обліку..
12. Облік витрат по видах діяльності в управлінні витратами і бюджетуванні
13. Стратегічний управлінський облік інвестицій.
14. Стратегічний управлінський облік інновацій.
15. Етапи розвитку стратегічного управлінського обліку.
16. Методи оцінки майбутньої і теперішньої вартості грошових потоків у стратегічному аналізі
17. Методи оцінки виробничої діяльності підприємства
18. Методика оцінки беззбитковості одно продуктового і багато продуктового виробництва.
19. Методика визначення фінансових потреб підприємства та їх зв'язок зі стратегією розвитку.
20. Місце і роль цінних паперів при визначенні стратегії підприємства
21. Методи обґрунтування інвестиційної стратегії підприємства і оцінка ризику.
22. Визначення ланцюжків цінностей в промислових підприємствах.
23. Концепції стратегічного позиціонування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

- 1 Атамас П. Й. Управлінський облік: 2-ге вид. навчальний посібник / П. Й. Атамас. – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 440 с.
- 2 Голов С.Ф. Управлінський облік: навчальний посібник / С.Ф. Голов – Х.: Фактор, 2009. – 784с.
- 3 Фаріон І.Д. Управлінський облік: підручник./ І.Д. Фаріон – К.: 2012. – 792 с.
- 4 Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050.106 “Облік і аудит” / Ф.Ф. Бутинець, П.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: ЖІТІ, 2000. –448с.
- 5 Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С., Поплюйко А.М. Управлінський облік: практикум: навч. посіб. /За заг. ред. Добровського В.М./ – К.: КНЕУ, 2010. – 288 с.
- 6 Шевчук В.Р. Стратегічний управлінський облік. Навчальний посібник. - К.:Алерта, 2009. - 176 с.
- 7 Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах. Підручник [М.Ф. Огійчук, Я.В. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.]: за ред. проф. М.Ф. Огійчука. –5-е вид., перероб і допов. –К.: Алерта, 2009. –1056 с
- 8 Апчерч А. Управленческий учет: принципы и практика / А. Апчерч; пер с англ. под ред.: Я. В. Соколова, И. А. Смирновой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
- 9 Райан Б.Стратегический учет для руководителя: / Б. Райан; пер. с англ. ; под ред. В. А. Микрюкова. - М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998. -616 с.
- 10 Нападовська Управлінський облік:монографія. — Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000 — 450 с.
- 11 Шалаева, Л.В. Стратегический управленческий учет затрат в сельскохозяйственных организациях: монография / Л.В. Шалаева; М-во с.-х. РФ, федеральное гос. бюджетное образов. учреждение высшего проф. образования «Пермская гос. с.-х. акад. им. акад. Д.Н. Прянишникова». – Пермь: ИПЦ «Прокрость», 2014.– 171 с
- 12 Шайкан А. В. Бухгалтерський облік у прийнятті стратегічних управлінських рішень текст : монографія / А. В. Шайкан. – К. : КНЕУ, 2009. – 303 с

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичної та самостійної роботи студентів з дисципліни
«Стратегічний управлінський облік»
(для студентів спеціальності 8. 0350901 «Облік і аудит»
денної, заочної форми навчання)

Укладач: РЕТА Марина Володимирівна
ТКАЧЕНКО Марина Олексіївна

Відповідальний за випуск О. В. Манойленко

Роботу до видання рекомендував М. І. Погорєлов

Редактор Пустовойтова Л.

План 2014 р., поз. 76

Підп. до друку _____. Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк – ризографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. ____.
Обл.-вид. арк. 7,4. Наклад 50 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХП».

Свідцтво про державну реєстрацію ДК №36 57 від 24.12.2009 р.
61002, Харків, вул. Фрунзе, 21.

Друкарня НТУ «ХП».
61002, Харків, вул. Фрунзе, 21